

1.4. Akt oskarżenia

Zarówno akt oskarżenia, jak i wniosek o warunkowe umorzenie postępowania niewątpliwie stanowią formę merytorycznego zakończenia postępowania¹. Zgodnie z art. 331 § 1 k.p.k. (ustawodawca nie zmienia wskazanego przepisu) w ciągu 14 dni od daty zamknięcia śledztwa albo od otrzymania aktu oskarżenia sporządzonego przez Policję w dochodzeniu, prokurator sporządza akt oskarżenia lub zatwierdza akt oskarżenia sporządzony przez Policję w dochodzeniu i wnosi go do sądu. Akt oskarżenia można zastąpić wnioskiem o warunkowe umorzenie postępowania (art. 336 § 1 k.p.k.). Oba te wnioski mają na celu realizację zasady skargowości. Akt oskarżenia jest wnioskiem skierowanym przez oskarżyciela publicznego do sądu o stwierdzenie winy oskarżonego w popełnieniu określonego przestępstwa i wyciągnięcie konsekwencji wskazanych przez ustawę karną². Wniosek ten zawiera przede wszystkim sformułowane i usystematyzowane wyniki przeprowadzonego postępowania przygotowawczego, a przede wszystkim wniosek o ukaranie, zasięg i ramy rozprawy sądowej, a wreszcie stanowiące rękojmię dla osoby, przeciwko której zostało skierowane, że będzie sądzona tylko za przestępstwo nim objęte (z wyjątkiem przewidzianym w art. 398 § 1 KPK)³.

Akt oskarżenia pełni różnorodne funkcje. Jak każda skarga⁴, akt oskarżenia spełnia cztery podstawowe funkcje. Pierwsza to funkcja inicjacji odpowiedniego postępowania tzw. funkcja impulsu procesowego. Druga funkcja obligująca, mająca w aspekcie pozytywnym na celu zobowiązanie do rozpoznania kwestii będącej jej przedmiotem oraz w aspekcie negatywnym zakaz wszczęcia postępowania bez jej złożenia oraz zakaz wyjścia poza zakres skargą określony. Natomiast trzecia to funkcja informacyjna przekazująca innym stronom i organowi procesowemu stanowisko skarżącego i propozycję rozstrzygnięcia. Jednak co najważniejsze akt oskarżenia jako szczególna skarga spełnia funkcję bilansującą, która podsumowuje przebieg całego postępowania przygotowawczego, które było przeprowadzone. Jednak wobec nowelizacji kodeksu postępowania karnego z powodu braku wymogu

---

¹ S. Wyciszczak, O sposobach merytorycznego załatwienia postępowania przygotowawczego w nowym Kodeksie postępowania karnego, Prok. i Pr. 1998/1, s. 16-20.

² M. Cieślak, Polska procedura karna, Warszawa 1971, s. 282

³ H. Furmankiewicz, M. Majster, L. Penner, Akty oskarżenia i rewizje. Zasady sporządzania i przykłady, Warszawa 1954, s. 5.

⁴ S. Waltoś, Naczelne zasady procesu karnego, Warszawa 1999, s. 87-88; tenże, Akt oskarżenia w procesie karnym, Warszawa 1963, s. 10-17.

uzasadnienia aktu oskarżenia funkcja ta nie będzie w pełni. Wniosek o warunkowe umorzenie postępowania spełniać musi również wszystkie te funkcje.

Jak każde pismo procesowe, akt oskarżenia musi spełniać warunki wymagane co do pisma procesowego w procedurze karnej. Dodatkowo ustawodawca wprowadził szczególne wymagania, określone w przepisach art. 332 i 333 k.p.k. Ustawa nowelizująca spowodowała, że wskazane przepisy uległy zasadniczej modyfikacji. Według przepisów ustawy akt oskarżenia powinien zawierać: imię i nazwisko oskarżonego, inne dane o jego osobie, dane o zastosowaniu środka zapobiegawczego oraz zabezpieczenia majątkowego; dokładne określenie zarzucanego oskarżonemu czynu ze wskazaniem miejsca, czasu, sposobu i okoliczności jego popełnienia oraz skutków, a zwłaszcza wysokości powstałej szkody; wskazanie, że czyn został popełniony w warunkach wymienionych w art. 64 lub art. 65 k.k. albo art. 37 § 1 k.k.s.; wskazanie przepisów ustawy karnej, pod które zarzucany czyn podpada; wskazanie sądu właściwego do rozpoznania sprawy i trybu postępowania; informację o złożeniu przez pokrzywdzonego wniosku, o którym mowa w art. 59a k.k.. Z przepisu § 1 omawianej instytucji wyeliminowano uzasadnienie jako element obligatoryjny aktu oskarżenia. Obecnie zgodnie z § 2 art. 332 k.p.k. akt oskarżenia może, ale już nie musi zawierać uzasadnienia, niezależnie od podmiotu, który go sporządza. Jak podkreślano w piśmiennictwie, wskazana zmiana wynika w sposób ewidentny ze zmiany roli rozprawy głównej ze służącej potwierdzeniu aktu oskarżenia na spór równouprawnionych stron. Tym samym prokurator nie musi już uzasadniać okoliczności sprawy⁵. Ustawodawca znacząco modyfikuje treść art. 333 § 1 k.p.k. i zamiast wykazów wskazanych w poprzednio obowiązującym brzmieniu reguluje, iż akt oskarżenia powinien także zawierać wykaz dowodów, o których oskarżyciel wnosi do przeprowadzenia podczas rozprawy głównej. Dodatkowo winien zawierać jakie okoliczności mają być udowodnione, a jeśli zaistnieją takie potrzeby wskazania sposób i kolejność przeprowadzenia dowodów. Dodatkowo winien zawierać odrębne listy: osób, których wezwania na rozprawę oskarżyciel żąda; dokumentów, których odczytania, odtworzenia bądź ujawnienia domaga się oskarżyciel, oraz listę dowodów rzeczowych podlegających oględzinom.

Od dnia 1 lipca 2015 r. dodatkowo jeżeli dane uzyskane w toku postępowania przygotowawczego wskazują na istnienie podstaw do nałożenia na określony podmiot zobowiązania, o którym mowa w art. 52 k.k., wtedy prokurator wniosek o takie zobowiązanie

---

⁵ P. Hofmański, Czy konieczna jest redukcja postępowania przygotowawczego? (w:) Polski proces karny i materialne prawo karne w świetle nowelizacji z 2013 r. Księga jubileuszowa dedykowana profesorowi Januszowi Tyłmanowi..., op. cit., s. 63 i n.

POMOC W PISANIU PRAC MAGISTERSKICH I LICENCJACKICH

Nasz e-mail: prace@edutalent.pl

Nasz telefon: 534-020-558

załącza do aktu oskarżenia i wnosi o jego zawiadomienie o terminie rozprawy. Taki wniosek powinien zawierać uzasadnienia. Nie ma jednak w tym zakresie zbyt szczegółowych uregulowań. Można więc wnioskować, że powinno przede wszystkim omówić istnienie wszystkich podstaw do jego uwzględnienia.

Dodatkowo na podstawie przepisów procedury karnej wymaga się dołączenia do aktu oskarżenia także po jednym odpisie tego wniosku dla podmiotu, którego on dotyczy, oraz dla oskarżonego, któremu zarzuca się przestępstwo, z jakiego to czynu podmiot ten miał uzyskać korzyść majątkową, a także dołączenia odpisu aktu oskarżenia dla podmiotu, którego ten wniosek dotyczy. Złożenie tego wniosku skutkuje, iż podmiot ten staje się stroną postępowania a akt oskarżenia i wniosek winny mu być doręczone (§ 4 art. 338 k.p.k.). Dodatkowo niezwykle istotne jest pouczenie o treści art. 156 § 1 k.p.k. (prawie dostępu do akt sądowych) i wzywa do składania wniosków dowodowych w ciągu siedmiu dni od doręczenia mu wymienionych dokumentów oraz treści art. 156 § 1a i art. 387 § 2 k.p.k. Drugie pouczenia umożliwia uzyskanie dostępu do materiałów, które jednocześnie z aktem nie były przekazane i wnioskowanie o uzupełnienie materiału sądowego. Złożenie wskazanego wniosku, zgodnie z art. 501 pkt 4 k.p.k., eliminuje możliwość orzekania przez sąd wyrokiem nakazowym.